

Հավելված

**Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի նախագահի
08.07.2014թ. թիվ 1/740L որոշման**

**Հայաստանի Հանրապետության ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԻՆԴԵՔՍՆԵՐԻ
ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի ինդեքսների կառուցման նպատակը:

- 1.1. Փաստաթուղթը ներկայացնում է պետական պարտատոմսերի ինդեքսների կառուցման Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մեթոդաբանությունը:
- 1.2. Ինդեքսները կառուցվում են ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայի միտումների ամփոփ ներկայացման նպատակով:

2. Պարտատոմսերի ընտրության չափանիշները:

2.1. Ինդեքսների մեջ ներառվում են՝

- 2.1.1. ՀՀ ֆինանսների նախարարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերը,
- 2.1.2. կիսամյակային հաստատուն արժեկտրոնով, 1,000,000,000 ՀՀ դրամ և ավել շրջանառության ծավալ ունեցող արժեկտրոնային պարտատոմսերը,
- 2.1.3. 400,000,000 ՀՀ դրամ և ավել շրջանառության ծավալ ունեցող զեղչատոկոսային պարտատոմսերը:

Ինդեքսների մեջ չեն ներառվում մասնակի մարումներով, օպցիոն պարունակող, գնաճին կցված, խնայողական պարտատոմսերը և տրոհումները (STRIPS):

2.2. ՀՀ պետական պարտատոմսերի համար հաշվարկվում է՝

- 2.2.1. 0-ից մինչև 3 տարի մարման ժամկետայնություն ունեցող արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսը՝ G03,
- 2.2.2. 0-ից մինչև 5 տարի մարման ժամկետայնություն ունեցող արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսը՝ G05,

2.2.3. արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսը՝ GMI (բոլոր ժամկետայնությունների համար),

2.2.4. 5 տարի և ավելի մարման ժամկետայնություն ունեցող արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսը՝ G5I,

2.2.5. զեղչատոկոսային պարտատոմսերի ինդեքսը՝ TBI:

3. Պարտատոմսերի գները:

3.1. Պարտատոմսերի գները հաշվարկվում են ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից կառուցվող և հրապարակվող եկամտաբերության կորի տվյալներով (համաձայն ՀՀ պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի կառուցման կարգի):

3.2. Պարտատոմսերի գները հաշվարկվում են տվյալ օրվա կատարման ենթադրությամբ (T+0):

3.3. Ինդեքսները կառուցվում են վճարված արժեկտրոնային եկամուտների (կանխիկի) վերաներդրման ենթադրությամբ: Հաշվետու ժամանակահատվածի համար կանխիկը, վճարման փաստացի օրից սկսած, յուրաքանչյուր աշխատանքային օր վերաներդրվում է մինչև հաջորդ վերանայման օրվան նախորդող աշխատանքային օրը:

3.4. Կանխիկը վերաներդրվում է ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա բորսայի վարկային ռեսուրսների հարթակի օվերնայթ միջին կշռված տոկոսադրույքով, իսկ վերջինիս բացակայության դեպքում՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի դրամական միջոցների ներգրավման գործիքի տոկոսադրույքով փաստացի օրացուցային օրերին համապատասխան:

4. Ինդեքսի վերանայումը:

4.1. Ինդեքսի վերանայումը ինդեքսի կազմի՝ նրանում ընդգրկված պարտատոմսերի և դրանց անվանական ծավալների փոփոխությունն է:

4.2. Վերանայման պարբերականությունը.

4.2.1. Պետական արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսների վերանայումն իրականացվում է ամենամսյա պարբերականությամբ: Ինդեքսները վերանայվում են յուրաքանչյուր ամսվա առաջին օրը:

4.2.2. Պետական զեղչատոկոսային պարտատոմսերի ինդեքսի վերանայումն իրականացվում է շաբաթական պարբերականությամբ: Ինդեքսը վերանայվում է յուրաքանչյուր չորեքշաբթի օր: Այն դեպքում, երբ վերանայման օրը ոչ աշխատանքային օր է, զեղչատոկոսային պարտատոմսերի ինդեքսը վերանայվում է հաջորդ աշխատանքային օրը:

4.3. Վերանայման արդյունքում ինդեքսն իր մեջ ներառում է նախորդ վերանայումից մինչև ընթացիկ վերանայման ժամանակահատվածում պետական պարտատոմսերի

շուկայում տեղի ունեցած փոփոխությունները (համաձայն 2.1-ի): Ինդեքսի կազմի մեջ ավելացվում են նոր տեղաբաշխումները և ինդեքսի ժամանակային միջակայքի մեջ հայտնված պարտատոմսերը: Ինդեքսի կազմից հանվում են թողարկողի կողմից իրականացված հետգնումները, ինդեքսի ժամանակային միջակայքից դուրս եկած պարտատոմսերը և ընթացիկ ժամանակահատվածում (ընթացիկ վերանայումից մինչև հաջորդ վերանայում) մարվող պարտատոմսերը:

- 4.4. Ինդեքսում ընդգրկված պարտատոմսերի ծավալները վերցվում են հավասար հենքային օրվա (արժեկտրոնային պարտատոմսերի ինդեքսների համար վերանայման նախորդող օր, իսկ զեղչատոկոսային պարտատոմսերի ինդեքսի համար վերանայման նախորդող աշխատանքային օր) դրությամբ շրջանառությունում առկա համապատասխան ծավալներին:
- 4.5. Ինդեքսի հաշվարկներն իրականացվում են անփոփոխ կազմով մինչև հաջորդ վերանայման օրը:
- 4.6. Վերանայման օրվան նախորդող 2 աշխատանքային օրերին հրապարակվում է հաջորդ ժամանակահատվածի համար ինդեքսի սպասվող կազմը:
- 4.7. Ոչ աշխատանքային օրերի հաշվարկների համար օգտագործվում են նախորդ աշխատանքային օրվա պարտատոմսերի մաքուր գները, իսկ արժեկտրոնների կուտակումն իրականացվում է համաձայն փաստացի օրերի:

5. Ընթացիկ օրվա և հենքային օրվա համար հրապարակվում են ինդեքսներում ընդգրկված պարտատոմսերին վերաբերող հետևյալ ցուցանիշները:

- 5.1. պարտատոմսի պետական գրանցման համարը,
- 5.2. թողարկման օրը,
- 5.3. առաջին արժեկտրոնի վճարման օրը,
- 5.4. մարման օրը,

5.5. արժեկտրոնը՝ $Coupon_i$,

5.6. անվանական ծավալը՝ N_{it} ,

5.7. մինչև մարում ժամկետայնությունը՝ L_{it} .

5.7.1. արժեկտրոնային պարտատոմսերի դեպքում մինչև մարում տարիների քանակը՝

$$L_{it} = \frac{1}{2} \times \left[(CN_{it} - 1) + \frac{D3M3Y3 - D2M2Y2}{D3M3Y3 - D1M1Y1} \right],$$

5.7.2. զեղչատոկոսային պարտատոմսերի դեպքում մինչև մարում օրերի քանակը՝

$$L_{it} = D3M3Y3 - D2M2Y2$$

5.8. մաքուր գինը՝ P_{it} ,

5.9. կուտակված արժեկտրոնը՝ AI_{it} ,

5.10. վճարված արժեկտրոնը և նրա վերաներդրումից եկամուտը՝

$$C_{it} = Cash_i \times \left(1 + \frac{r_1 \times w_1}{year}\right) \times \dots \times \left(1 + \frac{r_j \times w_j}{year}\right) \times \dots \times \left(1 + \frac{r_m \times w_m}{year}\right), \quad 1 \leq j \leq m$$

5.11. մինչև մարում եկամտաբերությունը՝ Y_{it} ,

5.12. ձևափոխված դյուրացիան՝ D_{it} ,

5.13. ուռուցիկությունը՝ X_{it} :

6. Ընթացիկ օրվա և հենքային օրվա համար հրապարակվում են ինդեքսների վերաբերող հետևյալ ցուցանիշները:

6.1. Ընդհանուր տեղեկատվություն.

6.1.1. ընդգրկված պարտատոմսերի քանակը,

6.1.2. անվանական ծավալը՝ $N_t = \sum_i N_{it}$,

6.1.3. կուտակված արժեկտրոնը՝ $AI_t = \sum_i AI_{it} \times N_{it}/100$,

6.1.4. վճարված արժեկտրոնը (կանխիկը) և դրա վերաներդրումից եկամուտը՝

$$C_t = \sum_i C_{it} \times N_{it}/100,$$

6.1.5. շուկայական արժեքը՝

$$MV_t = \sum_i (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it}/100 + C_t :$$

6.2. Եկամտաբերությունը հենքային օրվանից.

6.2.1. ընդհանուր եկամտաբերությունը՝

$$TR_t = \frac{MV_t - MV_0}{MV_0},$$

որտեղ MV_0 հենքային օրվա դրությամբ ինդեքսի շուկայական արժեքն է,

6.2.2. գնային եկամտաբերությունը՝

$$PR_t = \frac{\sum_i (P_{it} - P_{i0}) \times N_{i0} / 100}{MV_0} ,$$

6.2.3. արժեկտրոնային եկամտաբերությունը, ներառյալ կանխիկը՝

$$AR_t = \frac{\sum_i (AI_{it} - AI_{i0}) \times N_{i0} / 100 + C_t}{MV_0} ,$$

6.2.4. տարեկանացված ընդհանուր եկամտաբերությունը ամսվա սկզբից՝

$$ANTR_t = (1 + TR_t)^{\text{year} / \text{days}} - 1 :$$

6.3. Ինդեքսի և նրա բաղադրիչների մեծությունը.

6.3.1. ինդեքսի արժեքը՝

$$I_t = I_0 \times (1 + TR_t) ,$$

որտեղ I_0 -ն հենքային օրվա դրությամբ ինդեքսի արժեքն է,

6.3.2. ինդեքսի գնային բաղադրիչի արժեքը՝

$$IP_t = IP_0 \times (1 + PR_t) ,$$

որտեղ IP_0 -ն հենքային օրվա դրությամբ ինդեքսի գնային բաղադրիչի արժեքն է:

6.4. Նկարագրող այլ ցուցանիշներ.

6.4.1. միջին ձևափոխված դյուրացիան՝

$$D_t = \frac{\sum_i D_{it} \times (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it} / 100}{MV_t} ,$$

6.4.2. միջին ուռուցիկությունը՝

$$X_t = \frac{\sum_i X_{it} \times (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it} / 100}{MV_t} ,$$

6.4.3. մարման միջին ժամկետայնությունը՝

$$L_t = \frac{\sum_i L_{it} \times N_{it}}{N_t} ,$$

6.4.4. միջին արժեկտրոնը՝

$$AC_t = \frac{\sum_i \text{Coupon}_{it} \times N_{it}}{N_t},$$

6.4.5. միջին կշռված եկամտաբերությունը՝

$$AY_t = \frac{\sum_i Y_{it} \times (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it} / 100 + C_t \times r_t}{MV_t},$$

6.4.6. ռիսկով կշռված եկամտաբերությունը՝

$$DY_t = \frac{\sum_i Y_{it} \times D_{it} \times (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it}}{\sum_i D_{it} \times (P_{it} + AI_{it}) \times N_{it}};$$

Ծանոթագրություն

ա. Աղյուսակ 1. Օգտագործվող տերմինների և նշանակումների վերաբերյալ:

t	Ընթացիկ օր-հաշվետու օր:
0	Հենքային օր՝ բազիսային տվյալ. ընթացիկ վերանայման օրից մինչև հաջորդ վերանայման օրվա զարգացումները «համեմատվում են» այդ՝ ելակետային, տվյալի հետ:
i	Ինդեքսի կազմի մեջ մտնող i-րդ պարտատոմսը:
D1M1Y1	Ինդեքսի կազմի մեջ մտնող պարտատոմսի նախորդ արժեկտրոնի վճարման ամսաթիվ, իսկ վերջինիս բացակայության դեպքում՝ թողարկման ամսաթիվ:
D2M2Y2	Ընթացիկ օր-հաշվետու օր:
D3M3Y3	Ինդեքսի կազմի մեջ մտնող պարտատոմսի հաջորդ արժեկտրոնի վճարման ամսաթիվ, իսկ վերջինիս բացակայության դեպքում՝ մարման ամսաթիվ (փաստացի մարման օրը):
CN _{it}	Ինդեքսի կազմի մեջ մտնող i-րդ պարտատոմսի արժեկտրոնների ապագա վճարումների քանակ:
Cash _i	Ամսվա ընթացքում i-րդ պարտատոմսի կողմից վճարված արժեկտրոն 100 միավորի համար:
m	Վերաներդրումների քանակ. կարող է տարբերվել մինչև ամսվա վերջ մնացած օրերի քանակից. ոչ աշխատանքային օրերին վերաներդրումներ չեն իրականացվում:
w _j	j-րդ ներդրման օրերի քանակ. կարող է մեծ լինել 1-ից, եթե օրինակ գումարը ներդրվում է ուրբաթ, բայց փաստացի «ավանդը» մարվում է երկուշաբթի օրը:
r _j	Կանխիկի ներդրման տոկոսադրույք j-րդ օրվա համար:
year	Ընթացիկ տարվա փաստացի օրերի քանակ:
days	Հաշվետու օրվա և վերանայման օրվա միջև ընկած օրերի փաստացի քանակ:

բ. Ինդեքսի կազմի վերաբերյալ օրինակ. G05 ինդեքսը 2013թ. հունիսին կազմված կլիներ (2.1 կետին բավարարող) 2013թ. հուլիսի 1-ից (ընթացիկ ամսվա ընթացքում մարվող պարտատոմսերը չեն ընդգրկվում) մինչ 2018թ. հունիսի 1-ը (վերանայման պահից՝ 01.06.2013թ. 5 օրացույցային տարի) մարման օր ունեցող պարտատոմսերից, ընդ որում ինդեքսի մեջ նրանց անվանական ծավալները համապատասխանաբար հավասար կլիներ 2013թ. մայիսի 31-ի դրությամբ շրջանառության մեջ առկա ծավալներին: G5I ինդեքսը նույն ժամանակահատվածում կազմված կլիներ (2.1 կետին բավարարող) 2018թ. հունիսի 1-ից հետո մարման օր ունեցող պարտատոմսերից՝ 2013թ. մայիսի 31-ի դրությամբ շրջանառության մեջ առկա անվանական ծավալներով:

գ. Ինդեքսների արժեքներն հաշվարկվում են 2013թ. նոյեմբերի 30-ից՝ նոյեմբերի 30-ի համար ինդեքսների արժեքը 100 է:

դ. Աղյուսակ 2. Հրապարակվող ցուցանիշները կլորացվում են մաթեմատիկական կանոններին համաձայն, ստորակետից հետո աղյուսակում նշված նիշի ճշտությամբ:

Ցուցանիշ	Կլորացման և ճշտություն
1.	2.
6.1.3, 6.1.4, 6.1.5	0
5.7, 5.12, 5.13, 6.4	3
6.3	4
6.2	5
5.11	6
5.8, 5.9, 5.10	7

ե. Կանխիկի վերաներդրումը 2013թ. նոյեմբերի 30-ից մինչև 2014թ. մարտի 1-ը իրականացվել է ՀՀ ԿԲ դրամական միջոցների ներգրավման գործիքի տոկոսադրույքով:

զ. Կանխիկի վերաներդրումը 2014թ. մարտի 1-ից իրականացվում է ՆԱԱԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա բորսայի վարկային ռեսուրսների հարթակի օվերնայթ միջին կշռված տոկոսադրույքով, իսկ վերջինիս բացակայության դեպքում՝ ՀՀ ԿԲ դրամական միջոցների ներգրավման գործիքի տոկոսադրույքով փաստացի օրացուցային օրերին համապատասխան: